

Seat No. : _____

N43-109

December-2014

B.A., (CBCS) Sem.-VI

CC – 315 EA : Hindi

(रचनात्मक लेखन और अनुवाद)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : (1) दीर्घ प्रश्नों के उत्तर **900** शब्दों में दीजिए ।

(2) लघु प्रश्न (टिप्पणी) के उत्तर **450** शब्दों में दीजिए ।

1. रचनात्मक लेखन का अर्थ स्पष्ट करते हुए उसकी विशेषताएँ बताईए ।

14

अथवा

रचनात्मक लेखन की दृष्टि से गद्य-साहित्य के स्वरूप पर प्रकाश डालिए ।

2. कहानी-लेखन के तत्त्वों का संक्षिप्त परिचय दीजिए ।

14

अथवा

टिप्पणी लिखिए :

(अ) कविता लेखन की मूल योग्यता - प्रतिभा

(ब) रंग निर्देश

3. अच्छे अनुवादक के गुणों पर प्रकाश डालिए ।

14

अथवा

टिप्पणी लिखिए :

(अ) भावानुवाद

(ब) अनुवाद की समस्याएँ

4. निम्नलिखित गुजराती अथवा अंग्रेजी परिच्छेद का हिन्दी में अनुवाद कीजिए :

અક્ષર એ વ્યક્તિના જીવનનું, તેના વ્યક્તિત્વનું પ્રતિબિંબ છે. અક્ષરો જોઈને આપણે તે વ્યક્તિ કેવી હશે તેનું અનુમાન કરી શકીએ છીએ. સુંદર અક્ષરોવાળી વ્યક્તિ પ્રત્યે આપણને આદર અને પ્રેમ પેદા થાય છે. સુંદર અક્ષરે લખાણ કરવું એ વ્યવસ્થિત મહાવરો માંગી લે છે. ગાંધીજી કહેતા, ખરાબ અક્ષરો અધૂરી કેળવણીની નિશાની છે. વાત તદ્દન સાચી છે. માણસ ગમે તેટલો વિદ્વાન હોય પણ જો તેના અક્ષર સુંદર ના હોય તો તે સામી વ્યક્તિને પ્રભાવિત કરી શકે નહીં. આપણા અક્ષરો સુંદર હશે તો વાંચનારને તે ચોક્કસ ગમશે. સુંદર અક્ષરો તો સૌને ગમે. જેના અક્ષર સારા ન હોય તેને પણ સારાં અક્ષર તો ગમે જ છે. જેમ ઘરેણાંથી દેહ શોભે છે, તેમ સુંદર અક્ષરોથી આપણું વ્યક્તિત્વ શોભે છે. માટે સુંદર અક્ષરો એ હાથનું ઘરેણું છે.

Next day, the man loaded the cart with cotton and the donkey set off as usual. When he arrived at the river, he again thought he would take the short cut and entered the water as he had done the day before. But this time, the cotton soaked up the water and Made the cart heavy, so that the poor animal could not keep his head above water. And in spite of all his efforts, the donkey that thought he was so clever, sank below the surface of the water together with his load.

अथवा

જળદેવતા બોલ્યા, “ભાઈ હમણાં જ હું તારી કુહાડી લઈ આવું છું.” આમ કહીને તે જળાશયમાંથી એક સોનાની કુહાડી લઈ આવ્યા અને પૂછ્યું, આ જ તારી કુહાડી છે ને ! સોનાની કુહાડી જોતાં જ કઠિયારો બોલી ઊઠ્યો, દેવ “આ જ મારી કુહાડી છે !” તે ધીરજ ગુમાવી જળ દેવતાના હાથમાંથી કુહાડી ઝૂટવવા ગયો ત્યાં જળદેવતાએ તેને આઘો કાઢતાં કહ્યું, “મૂર્ખ, કઠિયારાઓને સોનાની કુહાડીથી લાકડાં કાપતા કદી સાંભળ્યા છે ? તું અહીંથી ચાલ્યો જા. બીજી કુહાડી ખરીદીને મહેનતથી કમાવવાની દાનત રાખજે નહિ તો ભૂખે મરીશ.” જળદેવતા ચાલ્યા ગયા. કઠિયારાએ સોનાની લેવાના લોભે પોતાની લોઢાની કુહાડી પણ ગુમાવી.

Once upon a time in Ancient Greece lived a young man called Nargis, who was greatly admired, for he was very handsome. One day, Nargis was walking close to a cliff where the clear waters of a cold mountain pool mirrored his beautiful face. Nargis was suddenly seized by the desire to kiss his own reflection and he leant closer to the water. But he lost his balance and toppled into the pool. Nargis could not swim so he drowned. But when the gods discovered that the most beautiful being on earth had died, they decided that such beauty could not be forgotten. The gods turned Nargis into a scented flower which, to this day, blossoms in the mountains in spring and which is still called Nargis.

5. सूचनानुसार उत्तर दीजिए : 14
- (अ) योग्य विकल्प चुनिए : 3
- (1) _____ का संबंध वाचिक अभिनय से है । (कल्पना, संवाद, रंगनिर्देश)
- (2) अनुवाद का मुख्य उद्देश्य _____ है । (अर्थ, ट्रान्सलेशन, संप्रेषण)
- (3) 'अनुवाद' शब्द मूलतः _____ का है । (मराठी, संस्कृत, तमिल)
- (ब) सही या गलत बताईए : 3
- (1) प्रत्येक साहित्यिक विधा की रचना प्रक्रिया अलग है ।
- (2) कविता-लेखन की जन्मजात प्रतिभा हो तो अभ्यास की आवश्यकता नहीं रहती ।
- (3) व्युत्पत्ति का अर्थ है – बहुज्ञता अथवा निपुणता
- (क) सही जोड़े मिलाईए : 8
A	B
(1) अेक क्कंकरे डे डक्षी	(a) छछूंदर के सिर पर चमेली का तेल
(2) डलडंथी थूलडं डडडुं	(b) गरीबी डें आटा गीला
(3) गधेडा डडर अंभाडी	(c) एक डंथ दो काज
(4) सस्ताडं डडडुं	(d) इधर कुआँ उधर खाई
(5) डधडो लेवो	(e) गुलछरें उडाना
(6) तागडधिनना करवा	(f) तूती बोलना
(7) गज डावो	(g) आडे हाथों लेना
(8) दुकाणडं अधिक डस	(h) मिट्टी के डोल बिकना

